

Bệnh Lao

HƯỚNG DẪN BỆNH NHÂN

Razvanjr/Dreamstime.com

Hướng dẫn này sẽ mang đến cho bạn những thông tin quan trọng để việc điều trị bệnh lao được thực hiện một cách hoàn chỉnh nhất. Trong giai đoạn trị bệnh, rất cần sự kiên trì và chú tâm của bạn. Các nhân viên điều trị sẽ tận lực giúp đỡ và trợ sức cho bạn. Qua sự cộng tác này sẽ đạt được kết quả tốt nhất.

Ông/bà đang bị bệnh lao, do vi khuẩn *Mycobacterium tuberculosis* gây ra. Thường bệnh xuất hiện tại vùng phổi. Bệnh lao sẽ được trị bằng thuốc và sẽ khỏi bệnh hẳn nếu ông/bà dùng tất cả các thuốc trị lao của mình đều đặn hàng ngày trong suốt thời gian điều trị. Các giờ khám bệnh, thuốc điều trị, chăm sóc tại bệnh viện và các giờ khám theo dõi đối với bệnh lao đều hoàn toàn miễn phí dành cho ông/bà.

Ông/bà có truyền bệnh lao sang người khác không?

Bệnh lao được lây lan qua môi trường không khí khi hít phải một lượng vi khuẩn nhỏ vào phổi. Bệnh lao không lây qua đồ vật hoặc những dụng cụ dùng ăn uống. Nếu ông/bà đang bị lao tại đường hô hấp, ông/bà sẽ có khả năng truyền bệnh. Khi ông/bà ho, nói chuyện, nháy mũi hoặc hát, có rất nhiều vi khuẩn truyền bệnh được tiết ra không khí. Tính truyền nhiễm sẽ được khám định bằng phương pháp nhuộm màu mẫu xét nghiệm đờm. Kết quả dương tính là dấu hiệu cho biết về nguy cơ truyền nhiễm bệnh.

Điều đúng duy nhất - không truyền bệnh sang người khác

- **Đừng ho về hướng người khác.**
- **Hãy dùng khăn bịt kín mũi, miệng lại khi ho và nháy mũi. Nếu khi đó không tìm thấy khăn, hãy ho vào phần trên của tay áo mình.**
- **Bỏ khăn chùi mũi vào giỏ rác.**
- **Hãy rửa hoặc tẩy khuẩn tay bằng thuốc diệt khuẩn.**

Ông/bà có thể dùng loại khăn xài một lần thì bỏ đi để che kín miệng và mũi của mình khi ho, hoặc ho vào phần trên tay áo của mình nếu lúc đó không tìm thấy khăn nhằm ngăn chặn sự lan truyền vi khuẩn vào không khí. Nguy cơ truyền nhiễm sẽ giảm thiểu rất nhanh trong thời gian dùng thuốc điều trị vào những tuần đầu. Trẻ em thường không truyền bệnh vì sức ho của trẻ em yếu hơn và các em thường mang bệnh tại những vùng khác, không phải vùng phổi.

Trị bệnh lao bằng cách nào?

Bệnh lao chỉ khỏi hẳn hoàn toàn bằng cách dùng thuốc điều trị trong một thời gian dài. Các vi khuẩn này tồn tại rất lâu và rất dễ chuyển biến sang dạng có khả năng chống lại thuốc. Vì vậy, bệnh thường được trị bằng nhiều loại thuốc tổng hợp trong thời gian sáu tháng. Thời gian điều trị sẽ kéo dài thêm, nếu trong thời gian dùng thuốc điều trị có những khoảng thời gian bị gián đoạn vì các phản ứng của thuốc, phải đổi thuốc hoặc khi vi khuẩn có khả năng chống lại một số thuốc.

Khi bệnh lan rộng, thời gian trị viêm màng não và lao tại xương là 9-12 tháng. Đối với bệnh có khả năng chống lại từ hai loại thuốc căn bản trở lên, thời gian điều trị có thể kéo dài khoảng hai năm.

Khi dùng thuốc điều trị bệnh lao, cần lưu ý đến những thuốc khác, bởi vì một số thuốc khi dùng chung nhau sẽ làm mất đi công dụng của thuốc. Vì vậy, ông/bà cần kể cho bác sĩ biết về tất cả các thuốc ông/bà đang sử dụng

Mang thai và cho con bú

Trong thời gian mang thai và cho con bú cũng có thể chữa trị bệnh lao một cách an toàn bằng thuốc. Đồng thời ngăn chặn việc truyền bệnh sang con nhỏ.

Điều trị cách ly là gì?

Bệnh lao dễ truyền nhiễm trong giai đoạn trước khi dùng thuốc và vào những ngày đầu mới dùng thuốc. Điều trị cách ly sẽ ngăn chặn việc lây truyền mầm bệnh sang những người bên cạnh, sang những bệnh nhân khác và sang nhân viên y tế. Bệnh nhân đã bị nhiễm bệnh sẽ được điều trị tại phòng riêng trong bệnh viện, trong phòng có hệ thống thoát khí cao năng riêng. Trị cách ly kéo dài ít nhất khoảng hai tuần kể từ ngày bắt đầu dùng thuốc. Trong thời gian này, bệnh nhân không được đi ra khỏi phòng cách ly. Các nhân viên y tế khi vào phòng đều dùng khẩu trang che mũi, miệng để phòng bệnh.

Nếu bệnh của ông/bà có khả năng chống lại thuốc, thời gian trị cách ly sẽ kéo dài đến khi xác định được các thuốc sử dụng đã có công hiệu đối với vi khuẩn và không còn nguy cơ truyền bệnh. Theo Luật Phần Lan về bệnh truyền nhiễm, bệnh nhân có thể được quyết định cưỡng bức điều trị cách ly trong trường hợp cần thiết để ngăn chặn sự lây lan bệnh.

Tìm hiểu các mối quan hệ để làm gì?

Khi bệnh lao mang tính truyền nhiễm hoặc người bệnh là trẻ em, theo Luật về bệnh truyền nhiễm, cần phải tìm hiểu về những người có quan hệ với người bệnh với mục đích cắt đứt đường dây truyền bệnh. Trong những người thân cận, có thể có người đã bị nhiễm mầm bệnh, đang mang bệnh hoặc chính người đã truyền bệnh. Y tá sẽ cùng bệnh nhân nghiên cứu tất cả những ai thường xuyên gặp gỡ, gần gũi với bệnh nhân trong thời gian đang mang bệnh. Những người này sẽ được mời đến trung tâm y tế để kiểm tra, trẻ em có nguy cơ bị nhiễm bệnh sẽ được kiểm tra tại bệnh viện.

Tất cả mọi người sẽ được chụp hình phổi, những ai có triệu chứng sẽ được thử đàm. Những người đã bị bệnh sẽ được điều trị, trẻ em và những người có khả

Jyrki Luukkainen

năng đề kháng yếu sẽ được cho thuốc phòng chống bệnh. Những người khác có nguy cơ bị truyền bệnh sẽ được theo dõi trong thời gian một năm bằng cách chụp lại hình phổi sau sáu tháng và sau 12 tháng kể từ lần khám đầu tiên.

Tiến hành điều trị và theo dõi bệnh

Các lần khám theo dõi và điều trị thuốc của ông/bà được thực hiện tại bệnh viện. Thuốc sẽ được cấp cho tại bệnh viện với sự theo sát của y tá. Sau thời gian điều trị tại viện, sẽ tiếp tục phát thuốc về nhà sử dụng với sự theo sát của bệnh viện. Vào những lần khám theo dõi 1-2 tháng một lần, bác sĩ sẽ nhận xét sự tiến triển của việc trị liệu và sức khỏe của ông/bà qua kết quả xét nghiệm máu và hình quang tuyến phổi của ông/bà. Vào những thời gian quy định, sẽ lấy xét nghiệm đàm để xác định sự biến mất của vi khuẩn lao trong mẫu xét nghiệm.

Trị liệu với sự theo sát sẽ giúp chóng lành bệnh

Trị liệu với sự theo sát là một phần thiết yếu trong quá trình trị thuốc cho ông/bà. Mục đích của việc này là để giúp ông/bà việc thực hiện điều trị thuốc lâu ngày và giúp cho ông/bà khỏi hẳn bệnh. Y tá hoặc nhân viên có trình độ chuyên môn về việc chữa trị bằng thuốc sẽ nhắc nhở ông/bà việc sử dụng thuốc và xem ông/bà có thật sự uống hết các thuốc trị lao của mình không. Đồng thời, người này cũng sẽ theo dõi sức khỏe của ông/bà và các phản ứng của thuốc, nếu có. Mặt khác, người này cũng sẽ cùng ông/bà quan tâm đến việc ông/bà sẽ đến khám theo dõi đúng hẹn. Người này là người hỗ trợ cho ông/bà, là người mà ông/bà có thể thảo luận về sức khỏe của mình hoặc các vấn đề đang thắc mắc.

Hãy chăm sóc mình thật tốt

- **Làm theo hướng dẫn khi ho**
- **Học tên và liều lượng thuốc mình đang sử dụng**
- **Hãy dùng tất cả các thuốc đúng theo sự hướng dẫn**
- **Hãy đến khám theo dõi bệnh đúng hẹn**
- **Sự kiên trì sẽ được đền bù – bệnh lao của bạn sẽ khỏi hẳn khi bạn uống tất cả các thuốc của mình đều đặn trong suốt thời gian trị bệnh.**

Thuốc có thể gây các phản ứng

Thường thì các phản ứng thuốc sẽ phát sinh trong những tuần và những tháng đầu khi dùng thuốc. Triệu chứng khó chịu trong người và đau bụng nhẹ là những triệu chứng thông thường, những triệu chứng này sẽ được giảm nhẹ bằng cách thay đổi giờ uống thuốc hoặc cho kèm thêm thuốc làm giảm triệu chứng khi cần thiết. Nếu ông/bà bị sốt, đau bụng mãnh liệt hoặc có biến đổi trên da, hãy thông báo đều đó cho y tá hoặc bác sĩ đang theo dõi việc trị liệu bằng thuốc của ông/bà. Trường hợp này sẽ được cho ngưng thuốc và theo dõi tình trạng bệnh bằng các thử nghiệm máu. Bác sĩ sẽ cho sử dụng lại thuốc khi các triệu chứng do phản ứng thuốc đã qua khỏi.

Bình phục khỏi bệnh lao

Ông/bà sẽ bình phục khỏi bệnh lao nếu ông/bà dùng hết tất cả các thuốc bác sĩ đã quy định một cách đều đặn trong suốt thời gian điều trị. Một điều rất quan trọng là ông/bà không được tự ý ngưng dùng thuốc hoặc thay đổi liều lượng thuốc khi cảm thấy các triệu chứng và cảm giác bị bệnh đã biến mất. Nếu ông/bà không tiếp tục dùng thuốc, dùng không đều đặn hoặc dùng sai liều lượng, căn bệnh của ông/bà sẽ phát triển và ông/bà có thể phải mang những vi khuẩn đã biến đổi sang dạng có khả năng chống lại thuốc. Việc điều trị cho cả hai trường hợp này đều sẽ khó khăn hơn và cuối cùng, căn bệnh có thể dẫn đến tử vong. Như vậy, ông/bà mang vai trò chính trong việc thực hiện sự điều trị, ông/bà có thể tác động trực tiếp đến việc ông/bà có bình phục khỏi bệnh hay không. Các nhân viên điều trị sẽ hỗ trợ cho ông/bà.

Vấn đề phí tổn và khả năng làm việc

Các lần khám bệnh, điều trị tại viện và thuốc điều trị đều hoàn toàn miễn phí cho ông/bà. Ông/bà vẫn có khả năng làm việc khi bác sĩ đã xác định không còn nguy cơ truyền bệnh, việc dùng thuốc không gặp trở ngại và sức khỏe của ông/bà đã đủ tốt để đi làm, đi học nghề, giữ trẻ hoặc đi học phổ thông. Những khó khăn về mặt khả năng làm việc, thu nhập, thực hiện trị liệu hoặc về việc cư trú có thể thảo luận với nhân viên xã hội khi cần thiết trong thời gian nằm viện hoặc vào các giờ đến khám theo dõi.

Kuzma | Dreamsstime.com

Sự hỗ trợ của người thân rất quan trọng

Việc người thân của ông/bà được biết về căn bệnh của ông/bà là một việc rất quan trọng để họ hỗ trợ cho ông/bà trong thời gian trị bệnh và giúp ông/bà khỏi bệnh

Bản hướng dẫn và các chi tiết liên hệ

Khi ông/bà xuất viện, cần kiểm tra xem mình đã có bản hướng dẫn sử dụng thuốc chưa và ông/bà biết phải làm gì khi gặp tình huống khó khăn. Kiểm tra cả việc ông/bà đã có các chi tiết liên hệ của các nhân viên điều trị cho ông/bà và biết nơi sẽ tiếp tục điều trị cho mình.

Tìm hiểu thêm:
www.filha.fi
www.heli.fi
www.thi.fi
www.stoptb.org
www.who.int/tb/en/